

Beslut

Uppvidinge kommun
niclas.bjalkenborn@uppvidinge.se
Rektor för Älghultskolan
magnus.assarsson@uppvidinge.se

2019-04-08
1 (12)
Dnr 400-2017:10221

Beslut

efter kvalitetsgranskning av grundskolans arbete för
att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och
beprövad erfarenhet vid Älghultskolan i Uppvidinge
kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av grundskolans arbete för att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Syftet är att granska kvaliteten i rektorns och huvudmannens arbete med att, utifrån identifierade behov, skapa förutsättningar för att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

De övergripande frågeställningarna är:

1. I vilken utsträckning skapar rektorn förutsättningar och arbetar för att utbildningen i skolenheten, utifrån identifierade behov, ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet?
2. I vilken utsträckning skapar huvudmannen förutsättningar och arbetar för att utbildningen i grundskolan, utifrån identifierade behov, ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet?

Granskningen utgår från följande definitioner av begreppen vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet:

Vetenskaplig grund – att skolorna såväl ska använda kunskap som härrör från vetenskapliga studier som att praktisera ett systematiskt utforskande för att kritiskt kunna granska, pröva och sätta resultat i ett sammanhang.

Beprövad erfarenhet – erfarenhet som är prövad, dokumenterad och genererad under längre tidsperiod och av många.

Granskningen genomförs i 30 skolenheter och deras respektive huvudman. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Älgshultskolan och Uppvidinge kommun, som är huvudman för skolan, ingår i denna granskning.

Skolinspektionen besökte Älgshultskolan och Uppvidinge kommun den 28 och 29 november 2018. Besöket och intervjuerna genomfördes av Solmaz Malek Lundin och Annika Stenberg. Intervjuer med lärare, rektor och tjänsteman hos huvudmannen har genomförts.

När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten från de granskade skolorna och huvudmännen i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

Eftersom det finns ett pågående tillsynsärende beträffande huvudmannens ansvarstagande för verksamheterna inom förskoleklass och grundskola kommer enbart granskningsresultat som är riktade till skolenheten, Älgshultskolan, leda till påtalade utvecklingsområden i detta beslut. Det underlag som samlats in inför och i samband med granskningsbesöket och som ligger till grund för detta beslut har kommunicerats med huvudmannen via protokoll den 4 december 2018. Huvudmannen har då getts möjlighet att lämna synpunkter på protokollet.

I detta beslut ger Skolinspektionen sin bedömning av det granskade området på skolenheten. Därefter följer en motivering till de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat inom ramen för granskningen.

Bakgrundsfakta

Uppvidinge kommun bedriver verksamhet inom förskoleklass och grundskola vid sex skolenheter. Vid tiden för granskningen finns det 908 elever inskrivna i grundskolan i kommunen. Ansvarig nämnd i kommunen är Barn- och utbildningsnämnden. På förvaltningsnivå ligger ansvaret för grundskolan på Barn- och utbildningsförvaltningen som leds av en förvaltningschef.

Älghultskolan är en kommunal grundskola i Uppvidinge kommun. På Älghultskolan finns 152 elever i årskurserna 7 – 9 och skolenheten leds av en rektor. Älghultskolan har haft många rektorsbyten de senaste åren. Det har även varit stor omsättning på lärare under samma period. Vid tillfället för granskningen har skolan en låg andel lärare, i förhållande till riket, som är behöriga att undervisa i de ämnen de undervisar i.

Samtliga huvudmän och rektorer vid de skolor som besökts i samband med kvalitetsgranskningen har ombetts att lämna en verksamhetsredogörelse till Skolinspektionen. I den beskrivs det mest omfattande utvecklingsarbetet som pågår.

Utvecklingsarbete skolenhet

Skolan arbetar enligt rektorn med två utvecklingsarbeten; det ena handlar om undervisningens struktur, det andra om kunskapsbedömning.

Utvecklingsarbete huvudman

På huvudmannanivå finns vid tiden för granskningen inga utvecklingsarbeten.

Skolinspektionens bedömning

Rektorn vid Älghultskolan har endast i få delar initierat ett arbete som är kopplat till att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Vid skolan bedrivs utvecklingsarbeten inom två olika områden. De handlar om att skapa grundstrukturer för genomförande av undervisningen respektive bedömning av elevernas kunskaper. Syftet med att utveckla genomförandet av undervisningen är att förbättra studieron. Detta ska ske genom att lärarna har en gemensam struktur i inledning och avslut av lektionerna. Syftet med utvecklingsarbetet kring kunskapsbedömning är att skapa en samsyn kring bedömning av elevernas kunskaper utifrån nationella mål för utbildningen. Det saknas vid skolan i stora delar ett fungerande arbete kring bedömning av elevernas kunskaper, där det exempelvis finns lärare som är i behov av att få en mer grundläggande kunskap om hur undervisningen kan kopplas till kunskapsmålen.

Vid Älghultskolan finns klagjorda strukturer och en ansvarsfördelning för dessa två utvecklingsarbeten. Dock finns det från rektorn inget tydligt uppdrag till lärarna att utveckla utbildningen utifrån att den ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (se vidare utvecklingsområde 1).

Lärarna är vid tillfället för Skolinspektionens granskning inte heller delaktiga i någon större utsträckning i att analysera skolans behov av utvecklingsarbete utifrån den kartläggning som sker i samverkan mellan rektorn och lärarna. Rektor prioriterar efter en till stor del egen analys vilka utvecklingsarbeten som ska arbetas med på skolan (se vidare utvecklingsområde 2).

Rektorn och lärarna använder sig i låg utsträckning av ett kritiskt förhållningssätt i arbetet med att värdera olika källor att använda sig av i de utvecklingsarbeten som bedrivs. Lärarna har dessutom begränsade förutsättningar till att söka och inhämta ny kunskap (se vidare utvecklingsområde 3).

Det finns strukturer på skolan som skulle kunna möjliggöra att lärares erfarenheter utvecklas till beprövad erfarenhet. På Älghultskolan använder lärarna en arbetsmodell inom utvecklingsarbetet som innebär att de kan jämföra erfarenheter i kollegiet, och de har också möjlighet att dokumentera sina erfarenheter så att de kan delas inom kollegiet. Lärarna samverkar emellertid inte med andra skolor inom kommunen för att dela erfarenheter så att de kan bli beprövade. Lärarna uppger att de har framfört önskemål om att inleda ett samarbete med den andra högstadieskolan i kommunen. Några lärare uppger att de haft några träffar med den andra högstadieskolan men det har varit ostrukturerat, diskussionerna har varit allmänna och de har inte dokumenterats.

Det framkommer sammanfattningsvis att rektorns arbete med att se till, och skapa förutsättningar för, att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet vid Älghultskolan behöver utvecklas inom samtliga de områden som har granskats.

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande områden.

- Rektorn behöver inleda och se till att det i alla delar bedrivs ett utvecklingsarbete för utbildningen vid Älghultskolan som utgår från och vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Vid Älghultskolan finns strukturer och ansvarsfördelning för arbetet med att utveckla utbildningen. På skolan finns en organisation där några olika professioner och funktioner såsom exempelvis kurator och förstelärare har särskilda ansvarsområden kopplade till de utvecklingsarbeten som vid tidpunkten för granskningen bedrivs vid skolan. När det gäller karriärtjänster på skolenheten finns två förstelärare som tillsatts av tidigare rektorer. Nuvarande rektorn har skapat ett särskilt uppdrag för dem eftersom det tidigare inte funnits något tydligt uppdrag kopplat till försteläraryrollen. Som tidigare nämnts, saknas det ett av rektor uttalat uppdrag om att utbildningen ska utgå från och vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Därmed saknas också en tydlig koppling mellan ansvarsfunktionernas uppdrag och arbetet med att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Granskningen visar att alla lärare på skolan deltar i utvecklingsarbetena där lärarna är indelade i grupper. Personalen med särskilt ansvar har en samordnande funktion i grupperna och agerar som samtalsledare. Lärarna uppfattar inte att de nämnda ansvarsfunktionerna har i uppdrag att sprida ny kunskap utifrån vetenskaplig grund eller beprövad erfarenhet till övriga lärare. Personalen med dessa ansvarsfunktioner uppger att det ligger i deras respektive uppdrag att förklara syftet med de olika utvecklingsarbetena för övriga lärare. Någon förstelärare berättar dock att hen på eget initiativ söker efter forskning knutet till uppdraget och de utvecklingsarbeten som pågår, och omnämner som exempel en bok som de har använt sig av i gruppen.

Detta innebär sammantaget att trots att det på skolan finns en ansvarsfördelning när det gäller de utvecklingsarbeten som genomförs, och trots att all berörd personal omfattas av

arbetet, så saknas ett av rektorn uttalat uppdrag med tydlig koppling till vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet i detta arbete.

- Rektorn behöver samverka fullt ut med lärarna i arbetet med kartläggning av utbildningens behov och prioritering av utvecklingsarbeten.

Vid Älghultskolan samverkar inte rektorn fullt ut med lärarna i arbetet med kartläggning och prioritering av utvecklingsarbeten som ska genomföras. Det finns en systematik i skolans arbete med att kartlägga utbildningens behov där också lärarna är delaktiga. Av granskningen framkommer dock att det i samverkan mellan rektorn och lärarna inte sker en samlad analys av skolans behov utifrån resultatet av kartläggningen. Vidare framkommer att beslut om vilka utvecklingsområden som ska prioriteras inte fattas i samverkan med lärarna.

Granskningen visar att det vid skolan finns strukturer för kvalitets- och utvecklingsarbete där lärarna delvis är delaktiga. Lärarna berättar att det skett en förbättring i arbetet med utvecklingen av utbildningen vid skolan. Ett arbete som enligt lärarna under större delen av de senaste åren har avstannat då skolan bytt rektor flera gånger. Lärarna uppger att de nu, inom ramen för skolans systematiska kvalitetsarbete, har diskussioner i ämnes- och arbetslagen samt på arbetsplatsträffar kring elevernas resultat. I detta arbete tar lärarna också fram vad de kan se för utvecklingsåtgärder, men de poängterar att de behöver arbeta mer med att analysera elevernas resultat på grupp- och skolnivå. Lärarna involveras inte i en fortsatt gemensam analys utifrån resultatet av kartläggningen av skolans utvecklingsbehov och inte heller i prioriteringen av vilka utvecklingsområden som ska genomföras. Att det finns en koppling mellan konstaterade behov och utvecklingsåtgärder är tydligare för personalen med ansvarsfunktioner än lärarna i övrigt, som trots det anser att utvecklingsåtgärderna är relevanta. Rektorn förklarar att han prioriterat utvecklingsarbetena utifrån samtal med lärare, elevernas omdömen och elevenkäter, men att lärarna ännu inte involverats i en i samverkan gemensam analys och prioritering. Rektorns tanke är att lärarna ska bli delaktiga i den här delen av kvalitetsarbetet vid behovsinventering inför läsåret 2019/20.

Detta innebär att trots att det finns en struktur för arbetet med behovskartläggning vid skolan, så saknas en fullt ut fungerande samverkan där rektorn gemensamt med lärarna kartlägger och prioriterar utvecklingsinsatser för att utveckla utbildningen.

- Rektorn behöver se till att skapa förutsättningar för lärarna att söka och inhämta ny kunskap utifrån ett vetenskapligt förhållningssätt.

Rektorn ser inte till att ny kunskap söks och inhämtas av lärarna utifrån ett vetenskapligt förhållningssätt. Av granskningen framkommer att lärarna förvisso utvecklat ett förhållningssätt som gör att de ifrågasätter om färdiga koncept och trender passar deras verksamhet. Vid val av insatser värderas dock inte flera olika källor alltid i förhållande till det uppdrag eller utvecklingsarbete som ska bedrivas. Som tidigare framkommit finns det inte ett av rektorn uttalat uppdrag om att utvecklingsarbetet vid skolan ska bedrivas utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Detta får till följd att färdiga koncept, trender och val av källor inte granskas utifrån ett medvetet vetenskapligt förhållningssätt.

Lärarna har begränsat med informationskanaler när det gäller tillgång till vetenskaplig forskning och beprövad erfarenhet. Rektorn har inte heller skapat förutsättningar för lärarna att hålla sig uppdaterade inom aktuell forskning och ny kunskap inom utbildningsområdet, och skolan har inget samarbete med forskare eller lärosäten. Lärarna får inte så mycket input om de inte själva söker på eget initiativ, men de anser samtidigt att

det ligger inom lärarprofessionen och deras eget ansvar att söka och inhämta ny kunskap och vetenskaplig forskning. Lärarna nämner emellertid att en av samtalsledarna i utvecklingsarbetet kring kunskapsbedömning har tagit med sig information från en fortbildning, och det har gruppen använt sig av i diskussionerna. Det finns ett centralt nätverk för specialpedagoger i kommunen som träffas två gånger per termin och som en av samtalsledarna deltar i, och därigenom kan det också komma tips till kollegiet.

Detta innebär att rektorn behöver se till att skapa ytterligare förutsättningar för lärarna att söka och inhämta ny kunskap, däribland en större variation av informationskanaler när det gäller forskning och beprövad erfarenhet. Rektorn behöver också se till att tillsammans med lärare kritiskt värdera flera olika källor i arbetet med valda utvecklingsinsatser.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **20 september 2019** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits och vilka effekter de gett utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post, till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (Dnr 400-2017:10221) i de handlingar som sänds in. Som stöd för redovisningen kan bifogad mall (Bilaga 2) användas.

I ärendets slutliga handläggning har utredare Annika Stenberg, undervisningsråd Anna Wide och jurist Magnus Jonasson deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

2019-04-08

X Roland Fallström

Enhetschef
Signerat av: Roland Fallström

2019-04-08

X Solmaz Malek Lundin

Utredare/Föredragande
Signerat av: Solmaz Malek

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

<https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/grundskolans-arbete-for-att-utbildningen-ska-vila-pa-vetenskaplig-grund-och-beprovad-erfarenhet/>

Bilaga 1: Författningsstöd – Grundskolans arbete för att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet

Utformningen av utbildningen

Skollagen (2010:800)

Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (1 kap. 5 §, tredje stycket).

Förarbeten

Prop. 2009/10:165 Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet s 223 - 224

Innebörden av begreppet vetenskaplig grund finns utvecklad i förarbetena till högskolelagen. Regeringen anser att de krav som ställs på skolan att ge eleverna förutsättningar att erövra kunskaper blir alltmer omfattande och att det är nödvändigt att ta ställning i etiska frågor inom alla kunskapsområden. Informationsteknikens utveckling ger snart sagt obegränsad tillgång till information men denna måste ordnas, granskas, värderas och omvandlas till kunskaper. Att ta ställning i politiska och moraliska frågor kräver också en god kunskapsgrund. De nationella styrdokumentet ger läraren utrymme att välja innehåll och metoder för att nå målen. Detta kräver ett vetenskapligt förhållningssätt i bemärkelsen att kritiskt granska, att pröva och att sätta enskilda faktakunskaper i ett sammanhang. Arbetet i skolan med att välja innehåll och metod och att värdera resultatet ska därför präglas av ett vetenskapligt förhållningssätt och kunskaper som grundar sig på relevant forskning och beprövad erfarenhet. Utbildningen, och de läroplaner och kursplaner som styr den, vilar självklart på forskningsbaserad grund och beprövad erfarenhet. Detta bör markeras i lagen. Regeringen föreslår formuleringen att utbildningen ska "vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet". Både utbildningens innehåll och den pedagogik som används omfattas av bestämmelsen. Formuleringen tydliggör också lärares ansvar att bedriva en undervisning som vilar på vetenskaplig grund. Beträffande formuleringen om att utbildningen ska "vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet", så gäller den, som ovan redovisats, utbildningen i vid mening och utgör en del av grunden för verksamheternas styrdokument.

Offentliga utredningar

SOU 2018:19. Forska tillsammans – samverkan för lärande och förbättring s 25 - 27

Vetenskaplig grund

Begreppet vetenskaplig grund definieras inte i skollagen utan har av Skolverket, i linje med propositionen Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet (prop. 2009/10:165), preciserats till att arbetet i skolan ska utgå från ett vetenskapligt förhållningssätt och kunskaper som grundar sig på relevanta forskningsresultat och beprövad erfarenhet. Skolverket ger följande beskrivning av begreppet: "Vetenskaplig grund innebär att kritiskt granska, pröva och sätta enskilda faktakunskaper i ett sammanhang samt söka efter förklaringar och orsakssamband i tillgänglig relevant forskning". Enligt utredningen beskriver denna tolkning närmast ett förhållningssätt till vetenskap – ett forskningsbaserat arbetssätt. Skolforskningsinstitutet särskiljer begreppen vetenskaplig grund och vetenskapligt förhållningssätt. Man understryker att det är undervisningen som bedrivs som baseras på resultat från vetenskapliga studier, både avseende innehåll och hur man undervisar. Ett vetenskapligt, eller kritiskt, förhållningssätt är däremot något man själv utvecklar. Ett vetenskapligt eller kritiskt förhållningssätt bör enligt Skolforskningsinstitutet alla ha i alla sammanhang där man planerar, genomför eller utvärderar sin undervisning. Vad gäller skollagen är det utbildningen som ska vila på vetenskaplig grund. I 1 kap. 3 § skollagen definieras utbildning som den verksamhet inom vilken undervisning sker utifrån bestämda mål. Undervisning definieras som sådana målstyrda processer som under ledning av lärare eller förskollärare syftar till utveckling och lärande genom inhämtande och utvecklande av kunskaper och värden.

Beprövad erfarenhet

Beprövad erfarenhet är ett begrepp som är särskilt kopplat till yrkesgrupper inom områdena hälso- och sjukvård och skola. Även om uttrycket i sig är komplext så har det tillkommit för att omfamna dimensioner av kompetenser som är av vikt i praktikens utövning till gagn för patienter, elever och studenter (och även anhöriga). Beprövad erfarenhet framställs ibland som att det omfattar allt övrigt som inte täcks in av det som är vetenskapligt grundat.

Det är olyckligt för begreppet får därmed ett otydligt berättigande. Många av de problemområden där den beprövade erfarenheten har bidragit till kunskapsuppbyggande och professionens kompetensutveckling utgör också en viktig grund för identifiering och precisering av forskningsfrågor. Beprövad erfarenhet kopplas ofta samman med lång erfarenhet men bör mer beskrivas genom de professionella erfarenheter som upprepat har identifierats, observerats, verifierats och accepterats av professionen. Den beprövade erfarenheten är i första hand kontextuell och lokal, ofta kollektiv inom en profession och tydligt kommunicerad för att kunna användas av flertalet. Skolverkets definition av beprövad erfarenhet (kunskap som är genererad vid upprepade tillfällen över tid, som är dokumenterad och kvalitetssäkrad) ger lite utrymme för att vidareutveckla och framhålla betydelsen av den erfarenhetsbaserade professionskunskapen. I många undervisningssituationer behöver den beprövade erfarenheten vara vägledande i de fall då vetenskaplig grund inte finns att tillgå. Den beprövade erfarenheten är en värdefull komponent i det dagliga utövandet av lärarprofessionen med konsekvenser för lärande som behöver beskrivas, reflekteras och få acceptans. Den bör också ses som en likvärdig komponent och ett komplement inom praktikinära forskning där den i sig kan utgöra en startpunkt för att beforska praktiken.

Ställningstaganden

Skolverket¹

Forskningsbaserat arbetssätt

Att arbeta forskningsbaserat innebär att systematiskt undersöka och utveckla den egna verksamheten utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. För att göra det effektivt krävs ett vetenskapligt förhållningssätt där man diskuterar, kritiskt granskar, använder och utvärderar relevant forskning på utbildningsområdet och annan systematiskt framtagen kunskap.

Forskningsbaserat arbetssätt ställer krav på en hög grad av systematik, begreppsmedvetenhet och struktur. Detta arbetssätt ska inte enbart förstås som att lärarlaget sitter ner och diskuterar eller att vi förlitar oss på den egna uppfattningen eller magkänslan. När det gäller att utveckla kvaliteten i undervisningen innebär det att det ska finnas stöd i forskningen för de metoder som skolan använder och de kunskaper som skolan lär ut. Ett forskningsbaserat arbetssätt innebär alltså att medvetet använda sig av både vetenskapligt grundad kunskap och beprövad erfarenhet som bas för det egna kvalitets- och utvecklingsarbetet.

Ett forskningsbaserat arbetssätt innebär att inta ett vetenskapligt förhållningssätt och kan sammanfattas med att man:

- Identifierar, formulerar och löser problem
- Verkar för att bygga kunskap och transparens
- Kritiskt granskar resultat

I det vetenskapliga förhållningssättet är transparens av vikt vilket innebär att vara öppen med metoden man använt för att andra ska kunna förstå och utvärdera hur man kommit fram till resultaten.

Systematiskt kvalitetsarbete och forskningsbaserat arbetssätt – inte samma sak

Grunden för det forskningsbaserade arbetssättet har likheter med det som i skollagen benämns systematiskt kvalitetsarbete. Ofta är det inom ramarna för skolans systematiska kvalitetsarbete som ett forskningsbaserat arbetssätt kan appliceras. Skollagens krav på systematiskt kvalitetsarbete innebär att huvudmän, förskole- och skolenheter systematiskt och kontinuerligt ska följa upp verksamheten, analysera resultaten i förhållande till de nationella målen och utifrån det planera och utveckla utbildningen.

Verksamhetens resultat behöver dessutom följas upp, analyseras och bedömas i förhållande till vad vetenskap och beprövad erfarenhet lyfter fram som betydelsefullt. Även vid planering och prioritering av utvecklingsinsatser är det viktigt att ta hänsyn till aktuell forskning.

En viktig skillnad är dock att kvalitetsarbetets syfte är att utveckla verksamheten för att de nationella målen för utbildningen ska uppfyllas, medan syftet med det forskningsbaserade arbetssättet t.ex. kan vara att öka kunskapen inom ett för skolan eller förskolan relevant

¹ <https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning-och-utvarderingar/forskningsbaserat-arbetssatt/att-arbeta-forskningsbaserat>

arbetsområde. Systematiskt kvalitetsarbete är en kontinuerlig form för arbetet med skolutveckling medan forskningsbaserat arbetssätt är mer av en ansats för att undersöka och utveckla. En viktig skillnad är också att det forskningsbaserade arbetssättet bygger på en begreppsapparat där begrepp som knyter an till den vetenskapliga metoden är viktiga inslag.

Skolverket (2012). Promemoria om vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, Dnr 2012:1700, s. 1 och 4.

Vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet

Bestämmelsen om vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet riktar sig både till dem som utformar styrdokumentet, dvs. riksdag, regering och Skolverket och till enskilda lärare.

Både utbildningens ämnesinnehåll och metod/pedagogik ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Lärarens ansvar och förutsättningar

Enskilda lärare har ansvar för att löpande hålla sig orienterade inom sitt ämnesområde.

Bestämmelsen reglerar indirekt rektorers, förskolechefer och huvudmäns ansvar att stärka lärares förutsättningar att bedriva undervisning som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Lärarytbildningen har ett ansvar för att utveckla blivande lärares förmåga att bedriva undervisning utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Nyutexaminerad lärares vetenskapliga förhållningssätt kan dock inte förväntas vara färdigutvecklat. Som yrkesverksam bör lärare ges stöd och vägledning från såväl mer erfarna kolleger som från relevant forskning.

Skollagen (2010:800)

Utbildning och undervisning

I denna lag avses med

- undervisning: sådana målstyrda processer som under ledning av lärare eller förskollärare syftar till utveckling och lärande genom inhämtande och utvecklande av kunskaper och värden, och
- utbildning: den verksamhet inom vilken undervisning sker utifrån bestämda mål (1 kap. 3 § skollagen).

Huvudmannens ansvar för utbildningen

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen).

Ledningen av utbildningen

Rektor

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Dessa ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.

En ställföreträdare får utses för en rektor (2 kap. 9 § skollagen).

Uppföljning och utveckling av utbildningen

Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen (4 kap. 3 § skollagen).

Sådan planering, uppföljning och utveckling av utbildningen som anges i 4 kap. 3 § skollagen ska genomföras även på förskole- och skolenhetsnivå. (4 kap. 4 § skollagen).

Skolverkets allmänna råd med kommentarer, Systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet (SKOLFS 2012:98)

Uppföljning och utveckling av utbildningen

Verksamhetens resultat behöver dessutom följas upp, analyseras och bedömas i förhållande till vad vetenskap och beprövad erfarenhet lyfter fram som betydelsefullt i genomförandet. Även vid planering och prioritering av utvecklingsinsatser är det viktigt att ta hänsyn till aktuell forskning (s 11).

Bilaga 2: Mall för huvudmannens redovisning till Skolinspektionen

Utvecklingsområde 1:

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:

Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:

Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

Utvecklingsområde 2:

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:

Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:

Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

Utvecklingsområde 3:

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:

Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:

Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras: